

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

The Genealogy of Jesus Christ

(Lk 3.23-38)

1 Βίβλος¹ γενέσεως² Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. **2** Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, **3** Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φάρες καὶ τὸν Ζάρα ἐκ τῆς Θαμάρ, Φάρες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρώμ, Ἑσρώμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, **4** Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, **5** Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βόες ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βόες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, **6** Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα.

Δαυὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, **7** Σολομῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, **8** Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζιαν, **9** Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωαθάμ, Ἰωαθάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχάζ, Ἀχάζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν, **10** Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμώς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν, **11** Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας³ Βαβυλῶνος.

12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβαβέλ, **13** Ζοροβαβέλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ, Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, **14** Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ, Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιοῦδ, **15** Ἐλιοῦδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν, Ματθάν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, **16** Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες,⁴ καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

¹ βίβλος, -ου *f*, book

² γενεαί, -εως *f*, genealogy/birth

³ μετοικεσία, -ας *f*, exile/deportation

⁴ δεκατέσσαρες, fourteen

The Birth of Jesus Christ
(Lk 2.1-7)

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις¹ οὕτως ἦν. μνηστευθείσης² τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν³ αὐτοὺς εὐρέθη⁴ ἐν γαστρὶ⁵ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. **19** Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι,⁶ ἐβουλήθη λάθρα⁷ ἀπολῦσαι αὐτήν. **20** ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος⁸ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ⁹ ἐφάνη¹⁰ αὐτῷ λέγων, Ἰωσήφ υἱὸς Δαυίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν¹¹ Μαρίαν τὴν γυναῖκα¹² σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. **21** τέξεται¹³ δὲ υἷον, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. **22** Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν¹⁴ ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος,

23 Ἰδοὺ ἡ παρθένος¹⁵ ἐν γαστρὶ¹⁶ ἔξει καὶ τέξεται υἷον,
καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἑμμανουήλ,

ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον¹⁷ Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. **24** ἐγερθεὶς¹⁸ δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου¹⁹ ἐποίησεν ὡς προσέταξεν²⁰ αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβεν²¹ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, **25** καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν²² υἷον· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

The Visit of the Wise Men

2 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι²³ ἀπὸ ἀνατολῶν²⁴ παρεγένοντο²⁵ εἰς Ἱεροσόλυμα **2** λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς²⁶ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν²⁷ γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα²⁸ ἐν τῇ ἀνατολῇ²⁹ καὶ ἤλθομεν³⁰ προσκυνῆσαι αὐτῷ. **3** ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη³¹ καὶ πᾶσα

¹ γένεσις, -εως *f*, birth

² μνηστεύω *aor pas ptc f.s.gen, pas* be promised in marriage

³ συνέρχομαι *aor act inf*, be married/ have marital relationships

⁴ εὐρίσκω *3s aor pas ind*, find

⁵ γαστήρ, -τρός *f*, womb (ἐν γ. ἔχω be pregnant)

⁶ δειγματίζω *aor act inf*, disgrace

⁷ λάθρα, *adv*, secretly

⁸ ἐνθυμέομαι *aor pas ptc m.s.gen*, think about

⁹ ὄναρ, *n*, dream (κατ' ὄναρ in a dream)

¹⁰ φαίνω *3s aor pas ind, mid & pas* appear

¹¹ παραλαμβάνω *aor act inf*, take

¹² γυνή, -αῖκός *f*, wife

¹³ τίκτω *3s fut mid ind*, give birth to

¹⁴ λέγω *aor pas ptc n.s.nom*, say

¹⁵ παρθένος, -ου *f*, virgin

¹⁶ γαστήρ, -τρός *f*, womb (ἐν γ. ἔχω be pregnant)

¹⁷ μεθερμηνεύω *pres pas ptc n.s.nom*, translate (ὃ ἐστὶν μεθ. which means)

¹⁸ ἐγείρω *aor pas ptc m.s.nom, intrans pas* wake/get up

¹⁹ ὕπνος, -ου *m*, sleep

²⁰ προστάσσω *3s aor act ind*, command

²¹ παραλαμβάνω *3s aor act ind*, take

²² τίκτω *3s aor act ind*, give birth to

²³ μάγος, -ου *m*, wise man/astrologer

²⁴ ἀνατολή, -ῆς *f*, east/rising (of the sun)

²⁵ παραγίνομαι *3p aor mid ind*, come

²⁶ τίκτω *aor pas ptc m.s.nom, pas* be born

²⁷ ὁράω *1p aor act ind*, see

²⁸ ἀστήρ, -έρος *m*, star

²⁹ ἀνατολή, -ῆς *f*, east/rising (of the sun)

³⁰ ἔρχομαι *1p aor act ind*, come

³¹ ταρασσω *3s aor pas ind*, trouble

Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, **4** καὶ συναγαγὼν¹ πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο² παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. **5** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται³ διὰ τοῦ προφήτου·

6 Καὶ σύ Βηθλέεμ, γῆ Ἰούδα,
οὐδαμῶς⁴ ἐλαχίστη⁵ εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν⁶ Ἰούδα·
ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται⁷ ἡγούμενος,⁸
ὅστις ποιμανεῖ⁹ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

7 Τότε Ἡρώδης λάθρα¹⁰ καλέσας τοὺς μάγους¹¹ ἠκρίβωσεν¹² παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος,¹³ **8** καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλέεμ εἶπεν,¹⁴ Πορευθέντες ἐξετάσατε¹⁵ ἀκριβῶς¹⁶ περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ¹⁷ δὲ εὔρητε,¹⁸ ἀπαγγείλατέ¹⁹ μοι, ὅπως καὶ γὰρ ἐλθῶν²⁰ προσκυνήσω αὐτῷ. **9** οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ,²¹ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ,²² προῆγεν²³ αὐτούς, ἕως ἐλθῶν ἐστάθη²⁴ ἐπάνω²⁵ οὗ²⁶ ἦν τὸ παιδίον. **10** ἰδόντες²⁷ δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν²⁸ χαρὰν μεγάλην σφόδρα.²⁹ **11** καὶ ἐλθόντες³⁰ εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες³¹ προσεκύνησαν αὐτῷ καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς³² αὐτῶν προσήνεγκαν³³ αὐτῷ δῶρα,³⁴ χρυσὸν³⁵ καὶ λίβανον³⁶ καὶ σμύρναν.³⁷ **12** καὶ χρηματισθέντες³⁸ κατ' ὄναρ³⁹ μὴ ἀνακάμψαι⁴⁰ πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν⁴¹ εἰς τὴν χώραν⁴² αὐτῶν.

¹ συνάγω *aor act ptc m.s.nom*, call together

² πυνθάνομαι *3s impf mid ind*, ask/find out (by asking)

³ γράφω *3s pf pas ind*, write

⁴ οὐδαμῶς, *adv*, by no means

⁵ ἐλάχιστος, least (super of μικρός)

⁶ ἡγεμών, -όνος *m*, ruler

⁷ ἐξέρχομαι *3s fut mid ind*, come

⁸ ἡγέομαι *pres mid ptc m.s.nom*, lead/rule

⁹ ποιμαίνω *3s fut act ind*, tend like a shepherd

¹⁰ λάθρα, *adv*, secretly

¹¹ μάγος, -ου *m*, wise man/astrologer

¹² ἀκριβῶς *3s aor act ind*, find out

¹³ ἀστήρ, -έρος *m*, star

¹⁴ λέγω *3s aor act ind*, say

¹⁵ ἐξετάζω *2p aor act impv*, search

¹⁶ ἀκριβῶς, *adv*, carefully

¹⁷ ἐπὶ, *conj*, when

¹⁸ εὐρίσκω *2p aor act sub*, find

¹⁹ ἀπαγγέλλω *2p aor act impv*, tell

²⁰ ἔρχομαι *aor act ptc m.s.nom*, go

²¹ ἀστήρ, -έρος *m*, star

²² ἀνατολή, -ῆς *f*, east/rising (of the sun)

²³ προάγω *3s impf act ind*, go ahead of

²⁴ ἵστημι *3s aor pas ind, pas stop*

²⁵ ἐπάνω, *prep + gen*, over

²⁶ οὗ, *adv*, where

²⁷ ὁράω *aor act ptc m.p.nom*, see

²⁸ χαίρω *3p aor pas ind*, be glad

²⁹ σφόδρα, *adv*, greatly

³⁰ ἔρχομαι *aor act ptc m.p.nom*, go

³¹ πίπτω *aor act ptc m.p.nom*, fall (to one's knees)

³² θησαυρός, -οῦ *m*, treasure box

³³ προσφέρω *3p aor act ind*, give

³⁴ δῶρον, -ου *n*, gift

³⁵ χρυσός, -οῦ *m*, gold

³⁶ λίβανος, -ου *m*, frankincense

³⁷ σμύρνα, -ης *f*, myrrh

³⁸ χρηματίζω *aor pas ptc m.p.nom*, warn

³⁹ ὄναρ, *n*, dream (κατ' ὄναρ in a dream)

⁴⁰ ἀνακάμπτω *aor act inf*, return

⁴¹ ἀναχωρέω *3p aor act ind*, leave

⁴² χώρα, -ας *f*, country

The Flight to Egypt

13 Ἀναχωρησάντων¹ δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ² τῷ Ἰωσήφ λέγων, Ἐγερθεῖς³ παράλαβε⁴ τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε⁵ εἰς Αἴγυπτον καὶ ἴσθι⁶ ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω⁷ σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι⁸ αὐτό. **14** ὁ δὲ ἐγερθεῖς⁹ παρέλαβεν¹⁰ τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός¹¹ καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, **15** καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς¹² Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῆι τὸ ῥηθὲν¹³ ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

The Slaying of the Infants

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν¹⁴ ὅτι ἐνεπαίχθη¹⁵ ὑπὸ τῶν μάγων¹⁶ ἐθυμώθη¹⁷ λίαν,¹⁸ καὶ ἀποστείλας¹⁹ ἀνεῖλεν²⁰ πάντας τοὺς παῖδας²¹ τοὺς ἐν Βηθλέεμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄρισις²² αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς²³ καὶ κατωτέρω,²⁴ κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν²⁵ παρὰ τῶν μάγων.²⁶ **17** τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν²⁷ διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος,

18 Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη,
κλαυθμὸς²⁸ καὶ ὄδυρμος²⁹ πολὺς·
Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι,³⁰ ὅτι οὐκ εἰσίν.

The Return from Egypt

19 Τελευτήσαντος³¹ δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ³² τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ **20** λέγων, Ἐγερθεῖς³³ παράλαβε³⁴ τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν³⁵ γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. **21** ὁ δὲ ἐγερθεῖς παρέλαβεν τὸ παιδίον

¹ ἀναχωρέω *aoi act ptc m.p.gen*, leave

² ὄναρ, *n*, dream (κατ' ὄναρ in a dream)

³ ἐγείρω *aoi pas ptc m.s.nom, intrans pas* get up

⁴ παραλαμβάνω *2s aoi act impv*, take

⁵ φεύγω *2s pres act impv*, run away

⁶ εἰμί *2s pres act impv*, stay

⁷ λέγω *1s aoi act sub*, tell

⁸ ἀπόλλυμι *aoi act inf*, kill

⁹ ἐγείρω *aoi pas ptc m.s.nom, intrans pas* wake/get up

¹⁰ παραλαμβάνω *3s aoi act ind*, take

¹¹ νύξ, νυκτός *f*, night

¹² τελευτή, -ῆς *f*, death

¹³ λέγω *aoi pas ptc n.s.nom*, say

¹⁴ ὁράω *aoi act ptc m.s.nom*, realize

¹⁵ ἐμπαίζω *3s aoi pas ind*, trick

¹⁶ μάγος, -ου *m*, wise man/astrologer

¹⁷ θυμὸς *3s aoi pas ind, pas* be angry

¹⁸ λίαν, *adv*, very

¹⁹ ἀποστέλλω *aoi act ptc m.s.nom*, send

²⁰ ἀναιρέω *3s aoi act ind*, kill

²¹ παῖς, παιδός *m & f*, child

²² ὄριον, -ου *n*, region

²³ διετής, -ές, two years old

²⁴ κατωτέρω, *adv*, less

²⁵ ἀκριβῶς *3s aoi act ind*, find out

²⁶ μάγος, -ου *m*, wise man/astrologer

²⁷ λέγω *aoi pas ptc n.s.nom*, say

²⁸ κλαυθμὸς, -οῦ *m*, bitter crying

²⁹ ὄδυρμος, -οῦ *m*, mourning

³⁰ παρακαλέω *aoi pas inf*, encourage

³¹ τελευτάω *aoi act ptc m.s.gen*, die

³² ὄναρ, *n*, dream (κατ' ὄναρ in a dream)

³³ ἐγείρω *aoi pas ptc m.s.nom, intrans pas* get up

³⁴ παραλαμβάνω *2s aoi act impv*, take

³⁵ θνήσκω *3p pf act ind*, die

καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν¹ εἰς γῆν Ἰσραὴλ. **22** ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει² τῆς Ἰουδαίας ἀντί³ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν·⁴ χρηματισθεῖς⁵ δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν⁶ εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, **23** καὶ ἔλθων κατῴκησεν⁷ εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν⁸ διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.⁹

The Preaching of John the Baptist

(Mk 1.1-8; Lk 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

3 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς¹⁰ κηρύσσωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας **2** [καὶ] λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικεν¹¹ γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **3** οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ῥηθεὶς¹² διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος,

Φωνὴ βοᾶντος¹³ ἐν τῇ ἐρήμῳ·

Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,

εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους¹⁴ αὐτοῦ.

4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα¹⁵ αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν¹⁶ καμήλου¹⁷ καὶ ζώνην¹⁸ δερματίνην¹⁹ περὶ τὴν ὀσφύν²⁰ αὐτοῦ, ἡ δὲ τροφή²¹ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες²² καὶ μέλι²³ ἄγριον.²⁴ **5** τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος²⁵ τοῦ Ἰορδάνου, **6** καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ποταμῷ²⁶ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι²⁷ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

7 Ἰδὼν²⁸ δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα²⁹ αὐτοῦ εἶπεν³⁰ αὐτοῖς, Γεννήματα³¹ ἐχιδνῶν,³² τίς ὑπέδειξεν³³ ὑμῖν φυγεῖν³⁴ ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; **8** ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας³⁵ **9** καὶ μὴ δόξητε³⁶ λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν

¹ εἰσέρχομαι *3s aor act ind*, go in

² βασιλεύω *3s pres act ind*, rule

³ ἀντί, *prep + gen*, in place of

⁴ ἀπέρχομαι *aor act inf*, leave

⁵ χρηματίζω *aor pas ptc m.s.nom*, warn

⁶ ἀναχωρέω *3s aor act ind*, return

⁷ κατοικέω *3s aor act ind*, live

⁸ λέγω *aor pas ptc n.s.nom*, say

⁹ καλέω *3s fut pas ind*, call

¹⁰ βαπτιστής, -οῦ *m*, Baptist/baptizer

¹¹ ἐγγίξω *3s pf act ind*, come near

¹² λέγω *aor pas ptc m.s.nom*, say

¹³ βοᾶω *pres act ptc m.s.gen*, shout

¹⁴ τρίβος, -ου *f*, path

¹⁵ ἔνδυμα, -τος *n*, clothing

¹⁶ θρίξ, τριχός *f*, hair

¹⁷ κάμηλος, -ου *f*, camel

¹⁸ ζώνη, -ης *f*, belt

¹⁹ δερμάτινος, -η/ον, made of leather

²⁰ ὀσφῦς, -ύος *f*, waist

²¹ τροφή, -ῆς *f*, food

²² ἀκρίς, -ίδος *f*, locust/grasshopper

²³ μέλι, -ιτος *n*, honey

²⁴ ἄγριος, -α/ον, wild

²⁵ περίχωρος, -ου *f*, surrounding region

²⁶ ποταμός, -οῦ *m*, river

²⁷ ἐξομολογέω *pres mid ptc m.p.nom*, confess

²⁸ ὀράω *aor act ptc m.s.nom*, see

²⁹ βάπτισμα, -τος *n*, baptism

³⁰ λέγω *3s aor act ind*, say

³¹ γέννημα, -τος *n*, offspring

³² ἐχιδνα, -ης *f*, snake

³³ ὑποδείκνυμι *3s aor act ind*, warn

³⁴ φεύγω *aor act inf*, run

³⁵ μετάνοια, -ας *f*, repentance

³⁶ δοκέω *2p aor act sub*, think

τὸν Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τοῦτων ἐγείραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. **10** ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη¹ πρὸς τὴν ῥίζαν² τῶν δένδρων³ κείται·⁴ πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται⁵ καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. **11** ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν,⁶ ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός⁷ μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα⁸ βαστάσαι·⁹ αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί· **12** οὗ τὸ πτύον¹⁰ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ¹¹ τὴν ἄλωνα¹² αὐτοῦ καὶ συνάξει τὸν σῖτον¹³ αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην,¹⁴ τὸ δὲ ἄχυρον¹⁵ κατακάψει¹⁶ πυρὶ ἀσβέστω.¹⁷

The Baptism of Jesus

(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22)

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. **14** ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν¹⁸ αὐτὸν λέγων, Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; **15** ἀποκριθεὶς¹⁹ δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν²⁰ πρὸς αὐτόν, Ἄφες²¹ ἄρτι, οὕτως γὰρ πρέπον²² ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. **16** βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη²³ ἀπὸ τοῦ ὕδατος·²⁴ καὶ ἰδοὺ ἠνεώχθησαν²⁵ [αὐτῷ] οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν²⁶ [τὸ] πνεῦμα [τοῦ] θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ²⁷ περιστερὰν²⁸ [καὶ] ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν· **17** καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.²⁹

¹ ἀξίνη, -ης *f*, axe

² ῥίζα, -ης *f*, root

³ δένδρον, -ου *n*, tree

⁴ κείται *3s pres mid ind*, be ready

⁵ ἐκκόπτω *3s pres pas ind*, chop down

⁶ μετάνοια, -ας *f*, repentance

⁷ ἰσχυρός, powerful (comp)

⁸ ὑπόδημα, -τος *n*, sandal

⁹ βαστάζω *aur act inf*, carry

¹⁰ πτύον, -ου *n*, winnowing shovel

¹¹ διακαθαρίζω *3s fut act ind*, clean out

¹² ἄλων, -ος *f*, threshing floor

¹³ σῖτος, -ου *m*, grain/wheat

¹⁴ ἀποθήκη, -ης *f*, barn

¹⁵ ἄχυρον, -ου *n*, chaff

¹⁶ κατακάω *3s fut act ind*, burn

¹⁷ ἀσβεστος, -ον, unquenchable

¹⁸ διακωλύω *3s impf act ind, impf* try to stop

¹⁹ ἀποκρίνομαι *aur pas ptc m.s.nom*, answer

²⁰ λέγω *3s aur act ind*, say

²¹ ἀφίημι *2s aur act impv*, let (something) be

²² πρέπω *pres act ptc n.s.nom*, be fitting (π. ἐστίν it is fitting)

²³ ἀναβαίνω *3s aur act ind*, come up

²⁴ ὕδωρ, ὕδατος *n*, water

²⁵ ἀνοίγω *3p aur pas ind*, open

²⁶ ὁράω *3s aur act ind*, see

²⁷ ὡσεὶ, *particle of comparison*, like/as

²⁸ περιστέρα, -ᾶς *f*, dove/pigeon

²⁹ εὐδοκέω *1s aur act ind*, be pleased